

STATENS LOKALMUSEUMSTILSYN

18. oktober 1963

Bilag I.

Til ministeriet for kulturelle anliggender.

I 1956 afgav undervisningsministeriets provinsmuseumsnævn betænkning (nr. 152/1956) om en nyordning af forholdene for de kulturhistoriske lokalmuseer, d. v. s. sådanne kulturhistoriske museer, som har et lokalt afgrænset virkeområde. I betænkningen redegjordes for disse museers udvikling, deres daværende stade og de muligheder, der forelå for en øget kulturel indsats såvel videnskabelig som i folkeoplysende henseende fra museernes side. Det blev påvist, at det økonomiske grundlag for de fleste af museerne var utilfredsstillende, ligesom deres organisatoriske forhold var mindre funktionelle. Betænkningen mandede derfor ud et forslag om en nyordning efter principper som de for folkebibliotekerne gældende, og hvis hovedpunkter var:

- 1) et forsøg på en forbedring af museernes økonomiske forhold ved at opmuntre det lokale økonomiske initiativ gennem statstilskud, der sættes i en bestemt relation til de faste stedlige tilskud til museernes drift. Blandt de vigtigste formål med en sådan forbedring af museernes økonomi ville være ansættelse, specielt ved de større museer, af faguddannede medarbejdere, samt afhjælpning af en række museums-mæssige forhold, herunder med hensyn til konservering m. v. af museumsgenstandene,
- 2) en ændret administrativ ordning, der tilsigtede et videregående samarbejde og en koordinering af alle kulturhistoriske museers virksomhed gennem oprettelsen af et centralt tilsynsorgan med repræsentation bl. a. for nationalmuseet, lokalmuseerne selv og de kommunale organisationer, samt ved indførelsen af begrebet landsdelsmuseer, der skulle påtage sig konsulentvirksomhed over for andre museer i det pågældende område, som måtte ønske en sådan hjælp.

Det i betænkningen fremførte forslag dannede grundlaget for det af undervisningsministeren af 6. marts 1958 fremsatte forslag til lov om de kulturhistoriske lokalmuseer, der med enkelte ændringer vedtoges af folketinget som lov nr. 166 af 7. juni 1958 om de kulturhistoriske lokalmuseer.

I henhold til loven har undervisningsministeriet den 3. marts 1959 udstedt en bekendtgørelse, der nærmere regulerer spørgsmålet om lokalmuseernes vedtægter og arbejdsplaner.

Den med 1958-loven gennemførte tilskudsordning, hvorefter de statslige tilskud indtil en vis grænse stilles i relation til faste stedlige tilskud (årlige tilskud fra kommuner, amter og institutioner) til egentlige driftsudgifter (men ikke til leje af lokaler, lejeværdi af egne lokaler, hovedstandsætninger og tekniske installationer samt til forrentning og afskrivning), påregnedes i sin tid at kunne danne grundlag for en gradvis økonomisk udvikling for museerne. En række museer måtte dengang formodes vanskeligt at kunne opretholdes, hvis en sådan ophjælpning ikke fandt sted.

Ved nyordningen, der psykologisk indledtes allerede med betænkningens fremkomst, viste det sig imidlertid, at det lokale initiativ blev udløst noget stærkere end påregnet. Nyordningen har derfor allerede nu medført betydelige resultater, også således, at der foreligger et grundlag for overvejelser omkring den i lovens § 5, stk. 3 foreskrevne revision af de i § 5, stk. 1 fastsatte tilskudssatser.

Da betænkningen blev afgivet, fandtes der i hele landet uden for København-Frederiksberg-Gentofte 116 kulturhistoriske museer med lokalt afgrænset virkeområde; af disse var 33 statsstøttede, 20 var statsanerkendte, og 63 havde hverken statsstøtte eller statsanerkendelse.

I den mellemliggende tid er antallet af